Turvallisuuskomitea
Säkerhetskommittén
The Security Committee

Lausunto

Sihteeristö / Aro

4.3.2025

VN/26827/2020
VN/26827/2020-PLM-14

Turvallisuuskomitean sihteeristön lausunto Kulttuuripoliittisesta selonteosta

Turvallisuuskomitean sihteeristö katsoo, että Kulttuuripoliittinen selonteko on linjassa Yhteiskunnan turvallisuusstrategian kanssa, ja asiakirjat on sidottu hyvin yhteen. Selonteossa on huomioitu kiitettävästi yhteistyö eri sektoreiden kanssa, mikä vastaa Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa määriteltyä kokonaisturvallisuuden mallia. Lisäksi henkinen kriisinkestävyys on huomioitu selonteossa erityisen hyvin, mikä on yksi Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa määritelty yhteiskunnan elintärkeä toiminto, ja missä kulttuuri on yksi keskeisistä tekijöistä.

Turvallisuustilanteen merkittävä heikkeneminen viimeisten vuosien aikana peräänkuuluttaa toiminnan jatkuvuuden arviointia kaikilla sektoreilla. Vaikka moni ajattelee sodan olevan varautumisen keskiössä, on yhtä tärkeää varautua kaikkiin erilaisiin kriisitilanteisiin. Esimerkiksi COVID19-pandemia vaikutti erityisesti kulttuurialaan, mutta myös kansalaisten henkiseen kriisinkestävyyden ja hyvinvointiin.

> *Kulttuuriin kuuluvat taiteiden lisäksi perusoikeudet, arvojärjestelmät, perinteet, taidot, tavat ja uskomukset. Taide ja kulttuuri ovat osa sivistystämme ja perintöämme edellisiltä sukupolvilta tuleville. Osallisuus kulttuuriin on sivistyksen perusta.*

Sodasta puhuttaessa kulttuuripalvelut ovat merkittävässä roolissa kansallisidentiteetin ja viimekädessä maanpuolustustahdon rakentamisessa, vahvistamisessa ja ylläpitämisessä, sekä henkisen kriisinkestävyyden, kansalaisten jaksamisen sekä palautumisen tukemisessa.

> *Suomalaiset voivat olla ylpeitä omasta monipuolisesta kulttuuriperinnöstään. Suomalaisella kulttuurilla on itseisarvo ja suojaava merkitys epävakaassakin turvallisuusympäristössä. Vahva kulttuuri-identiteetti on pohja terveelle itsetunnolle ja henkiselle kriisinkestävyydelle. Se auttaa ymmärtämään itseämme osana maailmaa.*

Tammikuussa 2025 valtioneuvoston periaatepäätöksen hyväksytty uudistettu Yhteiskunnan turvallisuusstrategia määrittää yksilön keskeiseksi turvallisuustoimijaksi Suomen kokonaisturvallisuuden mallissa. Henkinen kriisinkestävyys ilmenee tahtona toimia yhteiskunnan vakauden, väestön elinmahdollisuuksien, turvallisuuden ja lopulta valtiollisen itsenäisyyden ylläpitämiseksi kaikissa tilanteissa. Henkisen kriisinkestävyyden rakentaminen, vahvistaminen ja ylläpitäminen ovat koko yhteiskunnan läpileikkaavaa ja pitkäjänteistä työtä. Yksilöiden hyvinvointi, toimeentulo, terveys ja toimintakyky vaikuttavat yhteiskunnan henkiseen kriisinkestävyyteen. Pitkittyneissä kriiseissä henkisen kriisinkestävyyden merkitys korostuu. Kulttuuripoliittisessa selonteossa todetaan, että:

> *Kulttuuripalveluilla on positiivisia vaikutuksia yksilön hyvinvointiin, kasvattaen henkistä kriisinkestävyyttä. Näitä tekijöitä ovat muun muassa eriarvoistumisen ehkäisy, syrjäytymisen väheneminen, mielenterveyden kohentuminen sekä muistisairauksien ennaltaehkäisy.*

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Turvallisuuskomitea PL 31 00131 Helsinki	 Eteläinen Makasiinikatu 8 Helsinki	 0295 16001 +358 295 16001	 turvallisuuskomitea@gov.fi www.turvallisuuskomitea.fi

Kulttuuripoliittinen selonteko tarkastelee toimia valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Huomioiden Suomen alueiden erilaisuuden, Turvallisuuskomitean sihteeristö tukee lähestymistapaa.

> *Kulttuurin paikallisesta ja alueellisesta saatavuudesta ja saavutettavuudesta huolehditaan kehittämällä kulttuuripalveluja ja -toimintaa julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyössä, käyttäjiä osallistavasti ja saavutettavuuden parantavia toimintatapoja hyödyntäen. Keskeisen kansallisen kulttuuriperinnön pitkäaikaisesta säilymisestä ja saatavuudesta huolehditaan kaikissa turvallisuusolosuhteissa kokonaisturvallisuuden toimintamallin mukaisesti.*

Selonteossa keskitytään toimintaedellytysten kehittämiseen jättäen turvallisuus- ja varautumisnäkökulmat vähemmälle huomiolle. Selonteon myötä laadittava toimeenpanosuunnitelma onkin hyvä laatia niin, että myös yhteiskunnan turvallisuutta rakentava ja ylläpitävä näkökulma, sekä kytkös Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan pysyy mukana. Yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukainen varautuminen on hyvä huomioida toimeenpanosuunnitelmaa valmisteltaessa.

Pääsihteeri Petteri Korvala

Erityisasiantuntija Mari Aro

Liitteet Näyttöesitys

Jakelu Eduskunnan sivistysvaliokunta

Tiedoksi -

VN/26827/2020-PLM-14

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Aro Mari 91254481X	Korvala Petteri 91314913B
2025-03-03	2025-03-03